

Domináns rovarok – a növényi „laboratórium” pusztítói

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов

Дата: 07.09.2017 Брой: 9/2017

Az évszázadok óta a rovarok áttejtek a kultúrnövényekre is, egy olyan folyamat, amely a mai napig tart. Ez idő alatt nagy részük megváltoztatta táplálkozási specializációját – a zoofágokból fitofágok, a fitofágokból zoofágok, a semleges fajokból fitofágok vagy zoofágok lettek stb. A fitofágok fokozatosan alkalmazkodtak, hogy a növények meghatározott részein – gyökereken, szárazon, termésen, magvakon, leveleken stb. – táplálkozzanak, és némelyikük egy adott szerv egy részének fogyasztására specializálódott. Ilyenek a levélaknázó rovarok, amelyek kizárólag a levelek parenchímájával táplálkoznak anélkül, hogy károsítanák az epidermist, az ereket vagy a levéllyelet.

Ezt a csoportot főként mikrolepidopterák és a legyek bizonyos csoportjai alkotják, bogy más káros rovar csoportok fajai is okoznak aknázást. A levelek parenchímájának fogyasztásával a levélaknázó rovarok csökkentik a fotoszintézist és fokozzák a légzés, a párologtatás, a vízveszteség és más, a növények növekedését, terméshozását és élettartamát kedvezőtlenül befolyásoló folyamatok intenzitását. Köztudott, hogy a többi szerv, beleértve a terméseket felépítéséhez felhasznált szárazanyag kb. 90–95%-a a fotoszintézis terméke. A levélaknázó rovarokat az úgynevezett fiziológiai kártevők közé sorolják – a növények „laboratóriumát”, a leveleket károsítják.

Súlyos fertőzés esetén a kár végzetes hatással van a termés mennyiségére és minőségére, valamint a növények élettartamára (paradicsom levélaknázó lepke, burgonyamoly stb.). Az almamoly esetében az almafák fokozatosan váltakozó terméshozamra, majd végül teljes meddőségre térnek át.

A levélaknázó rovarok állandó kártevők számos kultúrán (főként üvegházakban), valamint a dohányon és a vetőburgonyán. A kárt „aknák” képződése jelzi, főként a levelek felső oldalán, különböző alakúak, színűek és elhelyezkedésűek. Gyakran az aknák számosak és elfoglalják a teljes levélfelületet.

A levélaknázó rovarok elleni védekezés nehéz a lárvák rejtett életmódja miatt, de jelenleg számos készítmény (a paradicsom levélaknázó lepke és a gyümölcstermő növényeken előforduló levélaknázó molyok ellen) és hatékony parazitoid van engedélyezve gyakorlati alkalmazásra az üvegházakban káros levélaknázó legyek ellen. A védekezés akkor hatékony, ha időben szervezik meg és megfelelően, alkalmas növényvédő szerek alkalmazásával hajtják végre.